

Λίγα πράγματα μπορούν να κάνουν ένα παιδί πιο ευτυχισμένο από όσο το κάνει ένα καινούργιο παιχνίδι. Γενναίοι στρατιώτες, κούκλες με χιλιάδες φορέματα και αξεσουάρ, γρήγορα αυτοκίνητα, τρένα, σούπερ ήρωες, υπερμοντέρνα όπλα, επιτραπέζια, παζλ, σπαθιά, κουζινικά. Χιλιάδες παιχνίδια για όλες τις ηλικίες και όλες τις επιθυμίες κατακλύζουν τα ράφια των παιχνιδάδικων. Παιχνίδια δημιουργικά, παιχνίδια γνώσεων και στρατηγικής, παιχνίδια πολεμικά, αλλά και παιχνίδια επικίνδυνα. Κι ενώ τα παιδιά λατρεύουν σχεδόν όλα τα παιχνίδια και τα επιλέγουν αυθόρμητα, οι γονείς θα πρέπει διακριτικά να τα κατευθύνουν να επιλέξουν τα κατάλληλα παιχνίδια. Και κατάλληλα παιχνίδια είναι αυτά που «τρέφουν» το μυαλό και την ψυχή των παιδιών, που τους δίνουν χαρά και ταυτόχρονα είναι απόλυτα ασφαλή

Το παιχνίδι είναι σοβαρή υπόθεση!

«Σταμάτησε να παίζεις και έλα αμέσως να φας», «Άσε μας ήσυχους τώρα και πήγαινε να παίξεις». Αυτές είναι δύο εκφράσεις που όλα τα παιδιά έχουν ακούσει από τους γονείς τους. Και όμως, η σημασία του παιχνιδιού για το παιδί είναι τόσο μεγάλη όσο και το φαγητό, η μόρφωση και ο ύπνος. Και οι γονείς δεν πρέπει να το παραβλέπουν. Είναι λάθος να θεωρούν το παιχνίδι μια απλή ασχολία του παιδιού για να περνά η ώρα ή ένα είδος ηρεμιστικού που μπορεί να κρατήσει φρόνιμα τα «μικρά τερατάκια». Το παιχνίδι είναι η πιο σοβαρή και σημαντική δραστηριότητα για την ομαλή και σωστή ανάπτυξη ενός παιδιού. Είναι το μέσο με το οποίο ανακαλύπτει τον κόσμο και μαθαίνει το περιβάλλον. Γι' αυτό, όπως πηγαίνετε στο σουπερμάρκετ για να ψωνίσετε μαζί, έτσι πρέπει κατά καιρούς να πηγαίνετε με τα παιδιά στο παιχνιδάδικο να χαζεύετε παιχνίδια, να συζητάτε γι' αυτά και να συναποφασίζετε για κάποιο που θα αγοράσετε. Είναι επίσης σημαντικό, αν στην οικογένεια υπάρχουν δύο ή και περισσότερα παιδιά, να μην παίρνουν τα παιχνίδια των μεγαλύτερων αδερφών τους. Πρέπει να δίνετε και στα μικρότερα αδέρφια την ευκαιρία να επιλέγουν τα παιχνίδια τους.

Τα οφέλη που προσφέρει

? Ευνοεί την ανάπτυξη της κινητικότητας και των αισθητηριακών λειτουργιών του παιδιού.

? Βοηθά να αναπτυχθούν οι νοητικές του ικανότητες.

? Είναι απαραίτητο, γιατί μέσα από αυτό το παιδί μπορεί να εκφράσει τα συναισθήματά του. Να μάθει να συνδέεται με αντικείμενα (παιχνίδια).

? Χάρη στο ομαδικό παιχνίδι, καλλιεργεί την επιδεξιότητά του και την κοινωνικότητά του. Ανακαλύπτει τα άλλα παιδιά, μοιράζεται τη χαρά μαζί τους. Διδάσκεται πώς να συνυπάρχει σε μια ομάδα, πώς να διαπραγματεύεται, πώς να έχει το θάρρος της γνώμης του, πώς να συγκεντρώνεται. Αποκτά αυτοεκτίμηση. Όλα αυτά δεν μπορεί να τα επιτελέσει καμιά άλλη δραστηριότητα ή παθητική αποδοχή ερεθισμάτων (π.χ. η τηλεόραση).

? Το παιχνίδι εξάπτει τη φαντασία του παιδιού και βέβαια το διασκεδάζει.

Ποια είναι τα καλύτερα παιχνίδια

Καλύτερα παιχνίδια θεωρούνται τα δημιουργικά παιχνίδια, εκείνα που δίνουν τη δυνατότητα στο παιδί να αναπτύξει τη φαντασία του, να εκφράσει τα συναισθήματά του, να χρησιμοποιήσει τη λογική και την κινητικότητά του. Τα επιτραπέζια, τα μουσικά όργανα, τα εκπαιδευτικά CD-ROM, οι ελεύθερες κατασκευές και οι χειροτεχνίες είναι από τα πλέον δημιουργικά παιχνίδια.

Τα παιδιά πρέπει να μαθαίνουν να χρησιμοποιούν σωστά τα παιχνίδια τους, δεν είναι όμως σωστό να παραβλέπετε την περιέργεια και τη διάθεσή τους για διάφορους πειραματισμούς. Χρειάζεται, λοιπόν, να έχουν και παιχνίδια τα οποία να μπορούν να τα μεταμορφώσουν. Γι' αυτό, αν δείτε το παιδί σας να κόβει τα μαλλιά της κούκλας του, μη το μαλώσετε, ούτε να του το απαγορεύσετε, γιατί πρόκειται για δημιουργική επέμβαση πάνω στην κούκλα. Αν το παιδί σας έρθει και σας πει: «Μαμά, κοίτα τι ωραία που έκανα την κούκλα;», εσείς μη βιαστείτε να του πείτε: «Πώς την έκανες έτσι», γιατί εκείνη τη στιγμή το παιδί εστιάζει περισσότερο στο ότι κατάφερε να κόψει τα μαλλιά της κούκλας και αυτή είναι μια πράξη που πρέπει να την ενθαρρύνετε. Τα παιδιά πρέπει μέσα από το παιχνίδι να μπορούν να πάρουν πρωτοβουλίες, να ικανοποιήσουν την περιέργειά τους, ακόμα και αν χρειάζεται να καταστρέψουν ορισμένα παιχνίδια.

Τα χειρότερα παιχνίδια

? Κάθε είδους παιχνίδι που αλλοιώνει τη μορφή του ανθρώπου, κάθε είδους τέρας που διαθέτει υπερφυσικές δυνάμεις και όπλα δεν είναι ό,τι καλύτερο, γιατί μπορεί να ωθεί τα παιδιά σε βίαιες συμπεριφορές.

? Παιχνίδια που διδάσκουν στα παιδιά την κλεψιά και την καταστροφή καλό είναι να αποφεύγονται. Για παράδειγμα, παιχνίδια που καλούν τον παίχτη να πει ψέματα, να μπλοφάρει, να «κλέψει», να «σκοτώσει» ή να «καταστρέψει» είναι εντελώς ακατάλληλα, ειδικά για μικρά παιδιά, που δεν έχουν ακόμα ανεπτυγμένη κρίση. ? Τα παιχνίδια που υποτίθεται ότι σκοτώνουν, όπως τα όπλα, όχι μόνο δεν είναι δημιουργικά παιχ

νίδια, αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξήσουν την επιθετικότητα ενός παιδιού. Τα όπλα, βέβαια, είναι παιχνίδια που δύσκολα μπορεί ένας γονιός να τα αποφύγει, αφού τα περισσότερα παιδιά τα ζητούν επίμονα. Μπορείτε όμως να προσπαθήσετε να πείσετε το παιδί σας να αγοράσει ένα νεροπίστολο ή ένα όπλο που πετάει τόξα με βεντούζες, ώστε να μάθει τοξοβολία. Προσπαθήστε, επίσης, κάθε φορά που το παιδί ζητάει ένα ακατάλληλο παιχνίδι, να το δελεάσετε με μια εναλλακτική πρόταση. Έτσι, αν θέλει να πάρει ένα όπλο, μπορείτε να του πείτε: «Θέλεις να πάρουμε το όπλο ή τον ασύρματο, ώστε να επικοινωνείς με το φίλο σου;».

? Τα Playstation σίγουρα δεν είναι από τα καλύτερα παιχνίδια. Επειδή όμως συγκαταλέγονται στα αγαπημένα παιχνίδια των παιδιών, μπορείτε να τους επιτρέπετε να παίζουν με αυτά, αλλά υπό προϋποθέσεις. Βάλτε περιορισμό στη συχνότητα και στην ώρα που θα παίζουν και βοηθήστε τα να επιλέγουν παιχνίδια με καλό περιεχόμενο (π.χ. αθλητικών δραστηριοτήτων, στρατηγικής και γνώσεων) και όχι παιχνίδια βίας.

Παιχνίδια που «δημιουργεί» το παιδί

Εκτός από τα κλασικά παιχνίδια, παιχνίδι μπορεί να γίνει και κάθε αντικείμενο με το οποίο το παιδί ασχολείται αυθόρμητα και σιγά-σιγά το μεταμορφώνει σε παιχνίδι (π.χ. ένα σκοινί, ένα χαρτόνι κλπ.). Ένα χαρτοκιβώτιο, για παράδειγμα, αρκετά μεγάλο, όπου το παιδί

μπορεί να μπει μέσα και να το μετατρέψει σε πολλά πράγματα (π.χ. καράβι, σπίτι, υποβρύχιο, αεροπλάνο), είναι ένα εξαιρετο παιχνίδι, γιατί διεγείρει την εφευρετικότητα του παιδιού. Είναι σημαντικό να ξέρετε ότι αν το 90% του παιξίματος προέρχεται από το παιδί και το 10% από το ίδιο το παιχνίδι, τότε το παιχνίδι είναι σίγουρα καλό. Αν συμβαίνει το αντίθετο, τότε δεν είναι τόσο καλό. Συγκρίνετε π.χ. ένα τηλεκατευθυνόμενο που πατώντας μόνο ένα κουμπί κινείται και ένα παιχνίδι κύβων. Όσο περισσότερο αναγκάζεται το παιδί να δράσει με το παιχνίδι και όσο λιγότερο το παιχνίδι δουλεύει για λογαριασμό του παιδιού, τόσο περισσότερο αναπτύσσει την εμπιστοσύνη στον εαυτό του και αξιοποιεί δημιουργικά τη φαντασία του.

Πώς να διαλέξετε το «σωστό» παιχνίδι

Σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο για το Παιδικό Παιχνίδι (διεθνής οργανισμός με ερευνητές, ψυχολόγους, παιδαγωγούς, γιατρούς και γονείς), ένα παιχνίδι πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προδιαγραφές:

? Να είναι προσαρμοσμένο στην ηλικία του παιδιού. Πρέπει όμως παράλληλα να υπολογίζεται και ο ατομικός ρυθμός ανάπτυξης του παιδιού και η προσωπικότητά του.

? Να βοηθά στην απελευθέρωση της φαντασίας του παιδιού. Παιχνίδια που μπορούν να συναρμολογηθούν είναι ό,τι καλύτερο για να ικανοποιήσουν την περιέργειά του. Ένα απλό παιχνίδι, όπως π.χ. οι κύβοι, μπορεί να πάρει πιο σύνθετες μορφές. Παιχνίδια επίσης με έντονες εικόνες και ιστορίες μπορούν να εξοικειώσουν το παιδί με καταστάσεις άγνωστες σε αυτό και να κεντρίσουν τη φαντασία του.

? Να προσφέρει ποικιλία χρήσεων. Τα παιχνίδια... μίας χρήσεως δεν επιτρέπουν στο παιδί παρά το ρόλο του παθητικού θεατή.

? Το χρώμα και η μορφή των παιχνιδιών συμβάλλουν στην ανάπτυξη της αισθητικής του παιδιού. Μπορεί να μη δίνετε ιδιαίτερη σημασία στα χρώματα και τα σχήματα των παιχνιδιών, αλλά, σύμφωνα με τους ειδικούς, δεν πρέπει να υποτιμάτε το ρόλο τους, γιατί βοηθούν στη διαμόρφωση της αισθητικής των παιδιών.

? Οι διαστάσεις του παιχνιδιού πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στην ηλικία του νεαρού κατόχου. Τα μωρά και τα μικρότερα παιδιά προτιμούν τα μεγάλα σε μέγεθος παιχνίδια, πρέπει όμως να φροντίζετε ώστε να μπορούν να τα μεταφέρουν μόνο τους.

Ποια παιχνίδια είναι ασφαλή

Τα παιχνίδια πρέπει να είναι κατασκευασμένα σύμφωνα με τις αυστηρές προδιαγραφές που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο βαθμό που τηρούνται οι προδιαγραφές, τα περισσότερα παιχνίδια που κυκλοφορούν στην αγορά -με τις επιφυλάξεις και τις προϋποθέσεις οι οποίες αντιστοιχούν στην κάθε περίπτωση- είναι ασφαλή. Παρ' όλα αυτά, αρκετά παιδιά κάθε χρόνο παθαίνουν διάφορα ατυχήματα, που άλλοτε σχετίζονται με την κακή χρήση των παιχνιδιών και άλλοτε με το γεγονός ότι παιχνίδια με τα οποία έπαιζαν δεν τηρούσαν τους στοιχειώδεις κανόνες ασφαλείας. Δυστυχώς, στην αγορά συχνά κυκλοφορούν και επικίνδυνα παιχνίδια για την υγεία και την ασφάλεια των παιδιών.

Οι οδηγίες που ακολουθούν θα σας βοηθήσουν να επιλέγετε ασφαλή παιχνίδια.

? Αναζητήστε το σήμα «CE», που διευκρινίζει ότι ο κατασκευαστής τηρεί τους κανόνες ασφαλείας.

? Διαβάστε τις ετικέτες των παιχνιδιών, που παρέχουν πληροφορίες για τον τρόπο χρήσης του παιχνιδιού, τις ηλικίες για τις οποίες είναι ασφαλές και για το αν απαιτείται η επίβλεψη ενός ενήλικου.

? Βεβαιωθείτε ότι είναι κατάλληλο για την ηλικία του. Είναι επικίνδυνο να αγνοείτε τις υποδείξεις ηλικίας των κατασκευαστών. Για παράδειγμα, όταν ένα παιχνίδι προειδοποιεί ότι «δεν είναι για παιδιά κάτω των 3 ετών», μπορεί να περιέχει μικρά κομμάτια, που είναι δυνατό να προκαλέσουν πνιγμό.

? Ελέγξτε την ποιότητα. Κοιτάξτε αν είναι σωστά συναρμολογημένο, αν σπάει εύκολα, αν υπάρχουν μυτερές ή κοφτερές άκρες, σκληθρές ή καρφιά που εξέχουν.

? Προσέξτε τη σταθερή κατασκευή του παιχνιδιού. Όταν αγοράζετε ένα πάνινο παιχνίδι, βεβαιωθείτε ότι τα μάτια, η μύτη και όλα τα μικρά τμήματά του δεν αφαιρούνται εύκολα.

? Σκεφτείτε την κακομεταχείριση που θα υποστεί το παιχνίδι. Εξετάστε αν σε μια τέτοια περίπτωση μπορεί να δημιουργήσει οποιονδήποτε κίνδυνο. Τα μικρά παιδιά μπορούν να χώσουν το κεφάλι, τα χέρια ή τα δάχτυλά τους μέσα σε πιθανά ανοίγματα, να βάλουν μικρά αντικείμενα στο στόμα τους, τα αυτιά ή τη μύτη τους, να ισορροπήσουν ή να πηδήξουν πάνω σε οποιαδήποτε επιφάνεια.

? Σκεφτείτε καχύποπτα για επικίνδυνα συστατικά. Δεν μπορείτε βέβαια να ελέγξετε μόνοι σας αν τα διάφορα χρώματα περιέχουν επικίνδυνες ουσίες. Μπορείτε όμως να βεβαιωθείτε ότι δεν ξεβάφουν ή ότι δεν είναι σε σημείο που μπορεί εύκολα το παιδί να μασήσει. Όταν αγοράζετε μπογιές, μαρκαδόρους ή πλαστελίνες, βεβαιωθείτε ότι στη συσκευασία τους αναγράφεται ότι δεν είναι τοξικά.

? Εξετάστε τη συσκευασία. Για τα παιδιά, αντικείμενο παιχνιδιού μπορεί να αποτελέσει ακόμα και το κουτί της συσκευασίας. Γι' αυτό, πετάξτε λεπτά πλαστικά περιτυλίγματα και αφαιρέστε συρραπτικούς συνδετήρες.

? Να απευθύνεστε σε εξειδικευμένα μαγαζιά παιχνιδιών. Αγοράζετε παιχνίδια από μαγαζιά στα οποία υπάρχουν πωλητές που μπορούν να σας καθοδηγήσουν. Αποφεύγετε να παίρνετε φτηνά παιχνίδια από πανηγύρια και πλανόδιους πωλητές, γιατί είναι φτιαγμένα από άγνωστους κατασκευαστές και είναι πιθανό να μην τηρούν τους κανόνες ασφαλείας.

Για αγόρι ή για κορίτσι;

Είναι λάθος να χωρίζουμε τα παιχνίδια σε αγορίστικα και κοριτσίστικα. Τα παιδιά παίζουν με όλα τα παιχνίδια. Αν τα αφήσουμε να εκφραστούν αυθόρμητα, θα δούμε ότι τα αγόρια θα παίξουν και με κατσαρολικά και τα κορίτσια θα παίξουν με ινδιάνικες σκηνές και με τρένα. Κι έτσι πρέπει. Δεν είναι σωστό να επιβάλλουμε με το παιχνίδι μοντέλα ζωής που έτσι και αλλιώς είναι ξεπερασμένα (π.χ. γυναίκα γλυκιά και νοικοκυρά, άνδρας σκληρός και κυνηγός). Το παιχνίδι πρέπει να μπορεί να διασκεδάσει, να διαπαιδαγωγήσει σωστά το

παιδί και όχι να του επιβάλλει μοντέλα ζωής με αμφισβητήσιμες ιδεολογικές προεκτάσεις. Αν ένα αγόρι θέλει να σιδερώνει τα ρούχα της κούκλας που έχει η αδερφή του, μην του το απαγορεύσετε λέγοντάς του ότι «Αυτές είναι δουλειές για γυναίκες». Μη βάζετε τα παιδιά σε καλούπια, όπου δεν μπορούν να αναπτύξουν τη φαντασία τους. Και για όσους φοβούνται ότι με αυτή την τακτική τα παιδιά μπορεί να αναπτύξουν ομοφυλοφιλικές τάσεις, οι ειδικοί βεβαιώνουν ότι δεν συντρέχει λόγος ανησυχίας.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Ορισμένα είδη παιχνιδιών έχουν ιδιαίτερα προβλήματα και πρέπει να δίνετε ιδιαίτερη προσοχή ή ακόμα και να τα αποφεύγετε γιατί είναι δυνατόν να προκαλέσουν ατυχήματα.

Πτυσσόμενα παιχνίδια: Μικρές σιδερώστρες, καροτσάκια για κούκλες, μπορεί να είναι παγίδες για τα δάχτυλα των μικρών. Βεβαιωθείτε ότι τα δαχτυλάκια των παιδιών δεν διατρέχουν κίνδυνο.

Παιχνίδια με μηχανικά κινητά μέρη: Αυτά μπορεί να έχουν εξωτερικά περιστρεφόμενα μέρη (ελατήρια, γρανάζια ή συνδέσεις) που θα μπορούσαν να τρυπήσουν τα δάχτυλα ή να μπερδευτούν στα μαλλιά του παιδιού. Ελέγξτε αν ο μηχανισμός είναι καλά προφυλαγμένος.

Παιδικά όπλα: Πιστόλια και άλλα παιχνίδια που εκτοξεύουν μικρές μπαλίτσες ή άλλα αντικείμενα μπορεί να προκαλέσουν τραυματισμούς, κυρίως στα μάτια. Πρέπει να μάθετε στα παιδιά σας να μην τα χρησιμοποιούν ποτέ σημαδεύοντας ένα άτομο ή ένα ζώο. Όταν τα παιδιά παίζουν με αεροβόλα, πρέπει πάντα να φορούν προστατευτικά γυαλιά.

Μουσικά παιχνίδια για το κρεβάτάκι: Προσέξτε τα κορδόνια, με τα οποία μπορεί να τυλιχτεί ένα παιδί.

Παιχνίδια με μπαταρίες: Βεβαιωθείτε ότι το κουτί με τις μπαταρίες είναι έτσι σχεδιασμένο ώστε τα μικρά παιδιά να μην έρχονται σε επαφή με τις μπαταρίες, γιατί είναι τοξικές.

Παιχνίδια που θέλουν στεγνό καθάρισμα: Ελέγξτε αν το παραγέμισμα στα πάνινα ή λούτρινα παιχνίδια μπορεί να πλυθεί. Το στεγνό καθάρισμα πρέπει να αποφεύγεται στα παιχνίδια, γιατί τα αέρια από την εξάτμιση των καθαριστικών φαρμάκων θέλουν πολύ χρόνο για να εξαλειφθούν τελείως.

Παιχνίδια με έντονο ήχο: Αποφύγετε παιχνίδια με πολύ δυνατό ήχο, ώστε προστατεύσετε την ευαίσθητη ακοή του παιδιού σας.

Πηγή: <http://www.vita.gr/html/ent/549/ent.4549.asp>